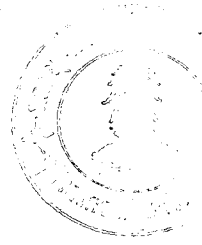

การศึกษาชั้นมูลฐาน

การสอนรายบุคคล¹

การสอนรายบุคคลหรือการสอนตาม เด็กคำพ เป็นพัฒนาการของการจัดการศึกษา ที่รวมแนวทางใหม่ในการปฏิรูประบบการ เรียนการสอนและการจัดห้อง เรียน จากแบบเดิม ที่ครู เป็นผู้นำเดี่ยวเดี่ยวมา เป็นระบบที่ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมกันรับผิดชอบ การศึกษาราย บุคคลคือการจัดการศึกษาแบบ เปิดโดยอิสระแบบ เทคนิควิธีและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่นระบบ การสอนไม่แบ่งชั้น การสอนเป็นคณะ การสอนชมรมเสริม การสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนโดยใช้สื่อประสม และการสอนควยบทเรียนแบบโปรแกรม

ดังนั้นการสอนรายบุคคลจึงมีไคหมายถึง เทคนิคหรือวิธีสอนอย่าง เดี่ยว แทรวมถึง การบริหารห้องเรียน การจัดสิ่งแวดล้อมสำหรับการ เรียน ตลอดจนการกำหนดบทบาทหน้าที่ ของครู และนักเรียนควย

การสอนรายบุคคลมีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. มุ่งสอนตามความสามารถของบุคคล เป็นที่ทราบกันคืออยู่แล้วว่าแต่ละบุคคล ย่อมมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นคานบุคลิก ลักษณะ สติปัญญา ความสนใจ วิธีการเรียน ประสบการณ์พื้นฐาน ตลอดจนความถนัด ครูจึงควรจัดบทเรียน อุปกรณ์การเรียนในระดับและ ลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเรียนได้เลือกเรียนควยตนเอง
2. ช่วยใหญ่เรียน รู้จักวิธีแสวงหาและเรียนรู สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่สังคมและ ตนเอง รู้จักแก้ปัญหาตัดสินใจ มีความรับผิดชอบ และพัฒนาความคิดในทางสร้างสรรค์ มากกว่าการทำลาย
3. มุ่งให้เสรีภาพในการ เรียนรู้ เพราะครูเชื่อแนว่าถ้าเด็กเรียนควยความอยาก ควยความกระตือรืนร้นที่เกิดขึ้นเอง เด็กจะเกิดแรงจูงใจ และกระตือให้พัฒนาการ เรียนรู้ โดยที่ครูไม่จำเป็นต้องทำโทษหรือให้รางวัล นอกจากนี้ยังช่วยให้เด็กรู้จักตนเอง มีความ

¹ เลขา ปิยะถัจฉริยะ , การสอนตามเด็กคำพ" ,วารสารครุศาสตร์ ปีที่ 4

มั่นใจในความก้าวหน้าของตนเองตามแต่ความสามารถ หรือ ความพร้อมของคนจะอำนวยให้

4. การสอนรายบุคคล เชื่อว่าการ เรียนร เป็นปรากฏการณ์ส่วนตัวที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล การ เรียนร จะเกิดขึ้นเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับผู้เรียนว่าใช้เวลาเรียนนานหรือไม่ การสอนรายบุคคลจะสามารถให้เรียนเรียนได้โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่ ทั้งนี้เพื่อเลือกอำนวยให้แต่ละบุคคล เกิดการ เรียนร มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

หลักสูตร

หลักสูตรที่สอนเป็นรายบุคคลมุ่งสนองความต้องการของผู้เรียนมากกว่าสนองความต้องการของครู หรือผู้จัดหลักสูตร และมีโค้ดถือเนื้อหา เป็นหัวใจของการสอน เนื้อหาและประสบการณ์ที่ประมวลอยู่ในหลักสูตรยอมไม่สามารถ ครอบคลุมวิทยาการใหม่ ๆ ที่เจริญก้าวหน้า อย่างรวดเร็วได้ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม และความต้องการของคน มักเปลี่ยนแปลงตามมาตรฐานและมาตรการใหม่ ๆ ทางสังคม สิ่งที่เกิดต้องการจึงไม่จำเป็นต้องเหมือนหรือเป็น สิ่งเดียวกับที่ผู้ ใหญ่ต้องการ เสมอไป

หลักสูตรที่สอนเป็นรายบุคคลมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงได้ ประสบการณ์ต่าง ๆ สามารถ ถูกคัดลอก หรือเพิ่มเติมได้ เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถและความสนใจ ศูนย์กลางของหลักสูตรจึงอยู่ที่ผู้เรียนและการ เรียนร ของเขา

บรูซ ทักแมน² โค้ดเสนอแนะการจัดหลักสูตรที่ยืดหยุ่น เป็นศูนย์กลางไว้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรควรจะถูกกำหนดจากความมุ่งหมายทางการศึกษาของผู้เรียน และควรจะเป็นไปในลักษณะที่สามารถนำไปใช้ได้กับผู้เรียน ในสภาพที่เป็น นจริง วัตถุประสงค์อาจกำหนดกว้าง ๆ ได้ คือ เสริมสร้างพื้นฐานทางวิชาชีพ ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ส่งเสริมความเป็นประโยชน์ต่อสังคม และส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน
2. หลักสูตรควรให้ความสำคัญแก่วิธีเรียนของผู้เรียนมากกว่าเนื้อหา หลักสูตรไม่ควร เน้นตายตัวว่าผู้เรียนระดับใดควรจะรู้อะไร แต่ควรอยู่ในสภาพที่สามารถอำนวยให้ครู

²

Bruce W. Tuckman , " The student - Centered Curriculum Innovation," Perspectives in Individualized Learning, (Illinois : F.E Peacock Publisher, Inc. 1971,) P.6

เสนอแนะประสบการณ์โคตามทั้เรียนตองถาวร เพื่อกให้เข้าใจโคชคเจน ขดยกตัวอยาง
 เช่น เด็กสองคนเรียนอยุ่ในกลุมเดียวกัน คนหนึ่งชอบชวยตนเอง เมื่อกได้รับเลกสารและ
 คุปกรณวิชากร เพียงพอ ก็สำมารถเรียนคลไปโคเร็วคย ๆ ตามก่าดั่งของถนในขณะทีเด็ก
 อีกรนหนึ่งตองไครับค่านะนำจากครตลอกเวลา จึงจะเรียนโคคี้ หลักสูตรตองพรกลมเสมอ
 สำหรัเด็กทั้งสดงประ เกทนี้

3. การ เรียนรู เป็นประสภการณตอ เนองกัน การจคคหลักสูตรไคสอคคลงกับวิธี
 เรียนตองค่านึงถึงประสภการณพนฐานของถเรียน และกรเรียนล่ำคับเนือหา ประสภการณ
 ตองเริ่มถนจากสิ่งทีเป็นรูปธรรมไปสู่อสิ่งทีเป็นนามธรรม

4. ในกรณทีถเรียนชากประสภการณตอ เนอง เพื่อกให้เกคการ เรียนรูหลักสูตร
 จคคใหญ่เรียนไครับประสภการณทจำเป็น ประสภการณนั้นจะ เป็นของ เจพะบุคคลและชวยให้
 เกคการ เรียนรูจริง

5. การ เรียนรูจะมีความหมายคตเมื่ถเรียนไคมีโอกาสแสดงควมสัมพันธ์ โดย
 ตรงกับสิ่งแวคกลม หลักสูตรจิงควรจคคประสภการณ การเรียนทีถเรียนไคลงมือกระททำ คนควา
 หรือทคลงแกปัญหาควถนเอง

สิ่งแวคกลมสำหรักร เรียนรู

การจคคชั้นเรียนทีก่าหนดไคทรยีนพูคอยุ่หนาทอง และถเรียนนั่งฟัง เป็นถเว ยคคไม่
 เปคโอกาสใหญ่เรียนมีอิสระในการทีจะสนองควมแตกตางของถน การจคคสิ่งแวคกลมใหม่ ๆ
 สำหรักรเรียนจิง เป็นสิ่งทีสำคัญของการสอนรายบุคคล

สิ่งแวคกลมสำหรักร เรียนรู หมายถถึงกิจกรรมไค ๆ ก็ตามทีส่งเสริมทักษะทีถ
 เรียนตองกร รวมถึงบรรยากาศสภของถองเรียน และพคกิจกรรมคคกรและถองถเรียน
 ทีสนับสนุนพัฒนากรทุก ๆ คาน

สถานทีเรียน

การจคคสิ่งแวคกลมใหม่ ชากทำไคควยการจคคสนยกร เรียนหลาย ๆ สนยชึนในถอง
 ทัพ เนือทีกว้างพอสำหรักรจคคถน จคคถน และทำกิจกรรม ไคสนยกร เรียนคังถนตามส่วน

ต่าง ๆ ของห้อง ศูนย์แต่ละศูนย์ประกอบด้วย โต๊ะ เก้าอี้ กุ หิ้ง ชั้น หรือวัสดุอื่น ๆ สำหรับเก็บและแสดงอุปกรณ์การเรียนประจำศูนย์ โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับทำงานควรมีอยู่ กระจัดกระจาย นอกศูนย์บาง เพื่อวัตถุประสงค์ของกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำงานตามความสนใจของผู้เรียนที่ไม่ต้องการให้อื่นมารบกวน

การจัดสภาพห้องเรียนลักษณะนี้ควรคำนึงถึงความถูกต้องสวยงาม และความสะอาดสบายในการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงกิจกรรม หีบ ก้นหา หรือเล็กอุปกรณ์และวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ไม่จำเป็นต้องมีราคาแพง และตาชวด หรือชำรุด คร และนักเรียนอาจคัดแปลงหรือใช้วัสดุ ก้นแทนได้ เช่น ถ้าไม่มีโต๊ะ เก้าอี้พอเพียงก็ใช้เสื่อ หรือนั่งกับพื้นแทนก็ได้

ศูนย์การ เรียนที่จำ เป็นสำหรับการ เรียน เป็นรายบุคคล

ศูนย์การ เรียนที่จำ เป็นสำหรับการ เรียน เป็นรายบุคคลควรประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ศูนย์หนังสือ เป็นแหล่งรวบรวมหนังสือและสิ่งพิมพ์ ทั้งหลายที่มีระดับความยากง่ายต่างกัน
2. ศูนย์การ เขียน เป็นแหล่งสำหรับการ เขียน และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นศูนย์ส่งเสริมทักษะการ เรียนครู เป็นจุดใจดวงหนา ความยากง่ายแตกต่างกันออกไป
3. ศูนย์วิทยาศาสตร์ เป็นที่เก็บอุปกรณ์ที่ใช้คนควาทดลองทางวิทยาศาสตร์ เป็นที่แสดงผลงานทางวิทยาศาสตร์ ของผู้เรียน เป็นที่รวบรวมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้ เกี่ยวกับคานนี้
4. ศูนย์สิ่งทอศึกษา เป็นศูนย์รวมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา เช่น สไลด์ และเครื่องฉาย แผนที่ ลูกโลก รูปภาพ นิทรรศการ และกิจกรรมที่เสนอแนะให้ ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ และหาประสบการณ์ทางคานนี้ด้วยตนเอง และเป็นงานกลุ่ม
5. ศูนย์ศิลปะศึกษา เป็นแหล่งรวบรวมวัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยให้ผลิตงานจากความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นรูป เป็นกัน เช่นกระดาษสี พก้น กรรไกร แป้งเปียก นอกจากนี้ยังเป็น ที่เก็บผลงานและวัสดุอุปกรณ์ที่นักเรียนได้ใช้หรือจะใช้ในกิจกรรม แลก เปลี่ยน แบ่งปัน

ประสบการณ์เด็กควย

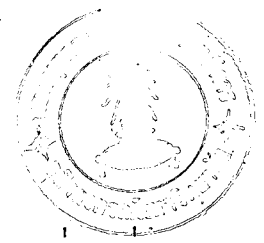
6. ศูนย์อุปกรณ์ช่วยฝึกทักษะ เป็นศูนย์เสนอแนะอุปกรณ์และกิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะนอกเหนือจากที่ได้จัดไว้แล้วในศูนย์สำหรับเด็กเล็ก ครูจะรวบรวมอุปกรณ์ของเล่นที่เสริมสร้างความพร้อมไว้ที่ศูนย์นี้ ส่วนเด็กโตอาจจะ เป็นอุปกรณ์สำหรับ เกมต่าง ๆ ทั้งในร่มและกลางแจ้ง

ศูนย์การเรียนต่าง ๆ เหล่านี้อาจจัดตั้งขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการและความจำเป็นที่ผู้เรียนและครู เห็นสมควรร่วมกัน แต่สิ่งสำคัญที่ครูและผู้เรียนต้องยึดถือเป็นแนวเดียวกันก็คือ วิธีการใช้ศูนย์การเรียน ครูและผู้เรียนควรกำหนดกฎเกณฑ์ที่จำเป็นไว้ เช่น การขืม และส่งคืนหนังสือ วิธีการอุปกรณ์การ เก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจน บรรยากาศในการทำงาน นอกจากนี้เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องพยายาม เชื่อมโยงความสนใจของผู้เรียนไปสู่การเรียนที่มีเหตุผล มิฉะนั้นแล้วกิจกรรมและวัสดุอุปกรณ์จะเป็นเพียง เครื่องให้ความบันเทิงแก่ผู้เรียนเท่านั้น

สถานการณ์ของครูในระบบการสอนรายบุคคล

ครูที่สอนเป็นรายบุคคลมี ๒ ประเภทหรือเล่าให้นักเรียนฟังก็ต่อไป แต่จะทำหน้าที่เป็นวิทยากร เป็นผู้วินิจฉัย และแก้ปัญหา เป็นผู้นำทาง เป็นผู้กระตุ้นและให้กำลังใจ และเป็นผู้อำนวยการความสะอาด ที่สนิทที่ครูผู้บังคับคือความเข้าใจและความ เชื่อว่าผู้เรียนทุกคนต้องการเรียน ทุกคนมีความสามารถที่ไม่จำเป็นคง เหมือนกับใคร งานของครูก็คือการ คิดร่วมกับผู้เรียน (แต่ไม่คิดใหญ่เรียน) และการทำงานร่วมกับผู้เรียนอย่างมีระบบแต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อจำเป็น เมื่อผู้เรียนลงมือทำงานแล้ว ครูจะไม่ยอมนิ่ง จะคอยติดตามแนะนำ อำนวยความสะดวก ชักถาม และวัดผลจากผู้เรียนคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง จากกลุ่มหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มหนึ่ง และจากกิจกรรมหนึ่งไปสู่อีกกิจกรรมหนึ่งตลอดเวลา

ควยเหตุนี้ครูจึงต้องเป็นผู้มีความกระตือรือร้น รักงาน สนใจปรับปรุงตนเอง และมีความคิด ริเริ่มในดานวิชาการ และประสบการณ์กันเพื่อให้ได้มาซึ่งกระบวนการ เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสำหรับนำไปเสนอแนะผู้เรียนของตนเอง

สถานภาพของผูเรียนในระบบการสอบรายบุคคล

ผูเรียนที่เรียนเป็นรายบุคคลมีสิทธิซึ่งได้รับแตกการถ่ายทอดของครฝ่ายเดียวและมีสิทธิเลือก แล้วนำไปทองจำอย่างไมมีความหมายอีกออกไป แทนักเรียนจำทำหน้าที่แสวงทหนทางและวิธีในการ เรียนร เมื่อไ้รับโอกาสและอิสระที่จะเรียนตามความสามารถ และความสนใจของตนเอง เมื่อผูเรียนไ้รับการชวยเหลือเลือก้านวยที่ถูกต้องจากสิ่งแวดลอมผูเรียนจะรู้จักตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ควบคุมตนเองไ้ และนำตนเองไ้ ถิ่นจะทำใ้ผูเรียนเกิดการ เรียนรูในสิ่งทีฟังปรารณอย่างแท้จริง เพื่ไ้ใ้บรรลุตาม เป้าหมายของการสอบรายบุคคล ระบบการสอบ เทคนิควิธีการสอบและอุปกรณ์ เครื่องชวยสอน จำเป็นต้องไ้รับการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงไ้เหมาะสมยิ่งขึ้นชวย กล่าวคือ

1. ระบบการสอบรายบุคคล

ถจะไ้การสอบเป็นรายบุคคลไ้ผล จำเป็นต้องจัดโรงเรียนระบบไม่แบ่งชั้นจุดประสงค์มิใช่ เพื่ไ้ผูเรียนเลื่อนชั้นไ้โดยอัตโนมัติแต่เพื่อกองการหลอมใ้ความมุ่งหมายในการศึกษา ประสภารณคานวิชาการและคานคิ่น ๆ เขาเป็นกระบวนการทวเื่องกันและสามารถเปลี่ยนแปลงไ้สำหรับผูเรียนคนหนึ่ง ๆ โดยเฉพาะ การจัดผูเรียนไ้ทวรวมกัน ภายใ้ความดูแลของครูหนึ่งคนหรือสองคนในช่วง เวลาหนึ่ง มักจะค้ำนึ่งถึงประสภารณพื้นฐาน ความสนใจความองการและความเหมาะสมคานคิ่น ๆ ของเด็กเป็นหลัก เมื่อผูเรียนไ้พิสสนตนเองว่าประสปรความสำเร็จคามที่ตนและครูไ้วางมาตรฐานไ้ เขาก็ไ้ก้าวทอไปข้างหน้าโดยไมมีการกำหนด เวลาหรือระบบ เรียนตามชั้นมาก็ักถิ่น

ควยเหที่ว่าการสอบเป็นรายบุคคลของผูเรียนทำใ้ครตองค่นตัวตลอดเวลา การที่มครตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปมารวมความสามารถ รวมรับนิคชดบ ขอมควยสง เสริมประสทธิภาพของคณยิ่งขึ้น

2. เทคนิควิธีการสอนรายบุคคล

ลุยด์ เค. บิชอป³ ซึ่งสอนอยู่ที่มหาวิทยาลัยนิวยอร์ก ได้กำหนดเทคนิค และวิธีการจัดวางแผนงาน ไว้โดยแบ่งการสอนออกเป็น 5 แบบ คือ

1. การสอนเป็นทีม วิชาสอนหลายคนโดยใช้นโยบายเดียวกัน สอนตามความสามารถของแต่ละบุคคล ผู้ที่ทดลองคนแรกคือ ลุยด์ เค. บิชอป และ คอรัซี เบอรัม (Dorsey Berham) ซึ่งได้ทดลองสอนอยู่หลายครั้ง เริ่มทดลองครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1956 ที่นิวยอร์ก และในปี ค.ศ. 1957 บุคคลทั้งสองก็ได้ทำการทดลองอีกครั้งที่มหาวิทยาลัยแคลมونت (Clarmont Graduate School) ในแคลิฟอร์เนีย และในปี ค.ศ. 1959 มูลนิธิสกริปส์ได้ให้ทุนสนับสนุนทำการทดลอง หลังจากนั้น แนวความคิดการสอนแบบนี้ก็เริ่มแพร่หลายและได้รับผลดีมาก

การสอนแบบนี้ครูคนหนึ่งสอน ครูคนหนึ่งตรวจและสั่ง เกล็ดบางใกล้ๆ และจะคงมีบุคคลหลายฝ่ายคอยให้ความช่วยเหลือ ซึ่งประกอบด้วย เสมียนการพิมพ์ ฝ่ายเทคนิค เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิตอุปกรณ์การสอน

เหตุที่นำการสอนเป็นทีมมาไว้กับการสอนตามเอกลักษณ์ เพราะ

1.1 การสอนเป็นทีม เป็นการรวมผู้มีความสามารถหลายๆ คน เข้ามาร่วมดำเนินการสอน ซึ่งช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และทำให้นักเรียนได้รับความรู้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นด้วย

1.2 การสอนเป็นทีม มีการแบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆ หลายกลุ่ม ซึ่งทำให้ครูได้ใกล้ชิดกับนักเรียน สามารถสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างละเอียด ทำให้นักเรียนมีความสามารถและถนัดในวิชาอะไร

3

Bishop K. Lloyd, Individualizing Educational Systems

(New York : Harper & O.W. Pub, 1971) , P. 278

1.3 เมื่อไ้ทราบความสามารถพิเศษของนักเรียนแล้ว ครูจะไ้แนะแนวทางการเรียน และศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมไ้โดยทางลูกคอง

1.4 ครูไ้มีความจำเป็นคองใ้ขอปรกณการสอนซ้ำซาก การสอนแบบเดิมทำให้ครูคองพุดถึง เนื้อหา เดิม ทำให้ครู เกิดความ เบื่อหน่ายในการที่คองใ้ขอปรกณการสอนซ้ำซาก

1.5 ครูสอนมีโอกาสดวงหาและเพิ่มพูนความรู้ไ้มากขึ้น และมีเวลาในการ เตรียมการสอนใ้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การสอนแบบไม้มีระบบชั้น เป็นแผนการ สอนวิธีหนึ่งที่ใช้ในการสอนระบบการ เรียนรายบุคคล แยกออก เป็น 2 วิธีคือ

2.1 วิธีแบ่งแบบไม้มีการแยกหมู่ ตามตัว ตามชั้น หรือตามอายุ เป็นการนำผู้เรียนมาปนคละกันไป โดยถือหลักตามความสามารถของนักเรียน และตามสาขาของแกละวิชา

2.2 แบ่งตามวิชาพื้นฐานเดิมของนักเรียน แกละคน หรือตามความสามารถของแกละบุคคล ซึ่งนักเรียนจะเรียนคดเนองกันไ้เรื่อย ๆ ตามความสามารถของแกละบุคคล

หลักเกณฑ์ในการแบ่งมีดังนี้

- ก. อายุไม้เป็นอุปสรรคในการแบ่งชั้นเรียน
- ข. ผู้ที่อยู่ในชั้นแตกตางกันก็สามารเรียนรวมกันไ้
- ค. แบ่งสายวิชา
- ง. ใ้ความสามารถ และความถนัด ซึ่งแล้วแต่บุคคลเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้นเรียน

บทบาทของครู

โดยทั่วไปการสอนของครูมักจะทำเอาความสะดวก และความสนใจเป็นเกณฑ์ คว้ยเหตุนี้ เนื้อหาที่สอนจึงไม้ทันสมัย และมักจะไม่สอดคล้องกับความเป็นไปของสังคม เทาที่ถาวร และวิธีการสอนก็มัก เป็นไปใ้ปรกฏกรณ หรือพูดไ้ฟัง วิธีนี้จะทำให้ผู้เรียน เบื่อหน่าย ครูคองเตรียมอุปกรณ์เทาที่จำเป็นมาใ้พร้อม หรือแม่แกละกระดานดำก็ถอ เป็นโสดที่คณปรกณชนิดหนึ่ง

จะคงเสถียร รูปหรือคำอธิบายควรจะต้องชัดเจน หนังสือเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง
แบบเรียนแบบโปรแกรมจะมีบทบาทผลการสอนของครู เป็นอย่างมาก ก่อนสอนจะคงมีการ
วางแผนร่วมกันก่อนว่าจะสอนอะไร เรียนอะไร ผู้เรียนจะมีอิสระในการเรียนมาก บทบาท
ของครูมีใช่ เป็นผู้ออกคำสั่งอย่างเดียว แต่ครูจะเป็นผู้ช่วย เป็นเพื่อน (Peer) ที่ดูแล
ความสำเร็จของนักเรียนแต่ละคน และคอยแนะนำอย่างใกล้ชิด

การจัดกิจกรรมทางการศึกษา ครูอาจเรียงลำดับขั้นของความยากง่ายดังนี้

- ก. ครูเริ่มบทเรียน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา และจัดอุปกรณ์
- ข. ครูและนักเรียนช่วยกันวางวัตถุประสงค์ เนื้อหา และขอบข่ายของงานและ
จัดหาอุปกรณ์
- ค. ผู้เรียนจะศึกษาคนเดียว โดยมีครูอำนวยความสะดวกและศึกษาค้นคว้า

3. การจัดการวางสอนแบบยืดหยุ่น

การจัดการวางการศึกษาแบบเดิม มักจะทำในรูปที่ตายตัว ซึ่งกิจกรรมการเรียน
การสอนนี้มีโครงสร้างความคงการของผู้เรียนเสมอไป

ทำไมจึงต้องจัดการสอนแบบยืดหยุ่น (Flexible Scheduling) จากการ
ทดลองไว้คนพบว่า

- 3.1 การจัดการรายวิชา เช่น ศิลปะ ดนตรี อุตสาหกรรม ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียน
ตามความพอใจ
- 3.2 ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียนอย่างน้อย 7 สาขา
- 3.3 การจัดได้เรียนมีให้เลือกหลายเวลา ไม่จำกัดตารางสอน ผู้เรียนได้เลือก
ตามความพอใจ
- 3.4 จัดกิจกรรมสัมพันธ์กับนักเรียน ครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษา
- 3.5 เปิดโอกาส ให้มีวิธีเปลี่ยนแปลงการสอนของครู
- 3.6 ใหญ่เรียนแต่ละคนมีโอกาสรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง

3.7 การจัดเวลาเรียน ขึ้นอยู่กับหน่วยเวลาเรียนชุดการเรียนเม็คเสร็จ ซึ่งในชุดเรียนจะมีคำสั่งว่าจะต้องทำอะไรบ้าง

3.8 ตารางเวลาต้องแบ่งไปตามเนื้อหาวิชาว่าจะยากง่ายมากน้อยแค่ไหน การจัดแบบยี่กหยุนนี้ จะขึ้นอยู่กับขนาดของห้องควย ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

ก. การสอน

ข. เนื้อหา

ค. จำนวนเวลา

การจัดขนาดของ ๗ ขึ้นอยู่กับวิธีการ เช่นในการเรียน 1 สัปดาห์ เราสามารถแบ่งเวลาเรียนออกเป็นแบบต่าง ๆ ได้ดังนี้

ก. การสอนหมู่ใหญ่ 15 - 20 %

ข. การสอนหมู่เล็ก 30 - 35 %

ค. การศึกษาควยตนเอง 15 - 20 %

การสอนหมู่ใหญ่ และการสอนหมู่ย่อย การจัดตารางสอนแบบยี่กหยุน จะต้องมีแบบเรียนสำหรับกลุ่มใหญ่ เพื่อไว้สอนรวมกัน ทั้งนี้เพื่อให้ได้อุปกรณ์ร่วมกัน คณะลักษณะของการสอนแบบหมู่ใหญ่ในการสอนหมู่ใหญ่จะต้องมีส่วนประกอบการสอนหลายอย่าง คือ

ก. มีครูหลายคน

ข. มีนักเรียนประมาณ 75 คน ถึง 80 คน

ค. มีโต๊ะ เก้าอี้ สอดคล้องกับจำนวนนักเรียนที่เรียน

ง. มีเครื่องอำนวยความสะดวกอย่างครบครัน เช่น ปลั๊กไฟ ม่าน การระบายอากาศ เป็นต้น

จ. มีวัสดุสนับสนุนอุปกรณ์เข้าช่วย ในการสอนกลุ่มใหญ่ ครูจะเป็นผู้ดำเนินการสอนเอง

ลักษณะของการสอน

ครู เป็นผู้บรรยาย ดังนั้นครูสอนจะต้องเตรียมการสวดมาอย่างถี่ ทั้งที่ผู้สอนจะคล่องมีความพรอม เช่น เตรียมวัสดุประสงค์ของการสอน และวัตถุประสงค์ของสถาบัน

การสอนหมู่ย่อย เป็นการสอนอีกแบบหนึ่ง ในลักษณะของการสอนรายบุคคล มีคุณลักษณะดังนี้

- ก. มีจำนวนผู้เรียน 12 - 15 คน
- ข. ลักษณะการสอนไม่มีคำบรรยาย แต่มีการอภิปราย โดยสมาชิกในกลุ่ม และทุกคนที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นโดยตลอด
- ค. รูปแบบที่ใช้ในการสอนใดแก่ การโต้วาที การสนทนาโต้ตอบ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

หน้าที่ของครู

- ก. ครูมีหน้าที่ให้คำแนะนำต่าง ๆ โดยจะมีความสัมพันธ์กับทั้งระหว่างครูและนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน
- ข. ครูมีหน้าที่จัดอภิปราย จัดการประชุมต่าง ๆ มีการจัดกลุ่มย่อย โดยจัดผู้เรียน 2 - 3 คน เพื่อแลกเปลี่ยนและดำเนินการสัมมนา และดำเนินการสัมมนา และสรุปการสัมมนา
- ค. เป็นผู้ดำเนินการ จะเป็นช่วยเหลือนักเรียนให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนแต่ละคน
- ง. ช่วยวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้เรียน
- จ. จัดเตรียมชุดเรียน เบ็ดเสร็จหรือกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ให้ผู้เรียน
- ฉ. เตรียมระเบียบเรียบร้อย สำหรับผู้เรียน
- ช. เป็นผู้ประเมินผล คลายแจกแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบภายหลังเรียน

4. การศึกษาแบบอิสระ

โดยทั่วไปการเรียนแบบอิสระนี้ จะมีแบบเรียนกฤษฎีการ ซึ่งจะสัมพันธ์กับแบบในโรงเรียน ลักษณะการสอนแบบนี้จะเป็นการเรียนแบบโปรแกรม เพราะการเรียนการสอนมุ่งให้เด็กมีความรับผิดชอบตามกำลังสติปัญญาของผู้เรียน

สิ่งที่ไม่มีการสอนแบบทฤษฎี

- ก. การอ่าน
- ข. การทำแบบฝึกหัดช่วยการ เรียน
- ค. ไม่มีการทดสอบความจำ

- ง. ไม่มีการบรรยาย
 - จ. ไม่มีการเขียนภาพใหญ่
 - ฉ. ไม่มีการเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ
- การเรียนรู้แบบนี้นั้นเฉย ๆ ส่วนใหญ่ผู้เรียนจะเป็นผู้เก่งและโต้แย้งแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเสรี

สภาพห้องเรียนและอุปกรณ์

สภาพห้องเรียนไม่คงมีอุปกรณ์มาก ห้องคงมีความสงบเงียบ ควรเป็นห้องโดดเดี่ยวมีระบบกันเสียงรบกวนอย่างดี ไม่นิยมใช้ห้องเรียนแบบห้องเรียนจริง โต๊ะเรียนควรหันหน้าเข้าหากัน และมีโต๊ะเก้าอี้ที่สามารถเคลื่อนย้ายได้โดยสะดวก

5. หลักสูตรที่เป็นความก้าวหน้าของเนื่องกัน มีจุดมุ่งหมายดังนี้

- ก. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนแบบตนเอง
- ข. เรียนตามความต้องการ ความสามารถของแต่ละบุคคล
- ค. อาจจัดเป็นหมู่ใหญ่ ฝอยย่อย และแบบอิสระ การสอนรายบุคคล
- ง. มุ่งให้ผู้เรียนมีเสรีภาพในทางความคิด และการวางแผนการศึกษา

การศึกษาแบบตนเองคงจัดโปรแกรม การจัดโปรแกรมจะทำให้ผู้เรียนเรียนไปตลอดไปเรื่อย ๆ ตามความสามารถของตนเอง เพราะว่าการจัดหลักสูตรคงจัดขึ้นเพื่อแต่ละคน ผู้เรียนจะเรียนตามความสามารถของเขา การเรียนจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสามารถวิธีเรียนชนิดนี้ จะมีผลต่อการศึกษานอกระบบ และผู้เรียนจะเรียนไรมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับความแตกต่างดังนี้

- ก. ภูมิหลัง
- ข. ความสามารถ
- ค. ความสนใจ

ผู้เรียนจะคงแข่งขันกับตัวเอง จะต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ตนเองอยู่เสมอ โปรแกรมการสอนแบบตนเองนี้ชื่อเรียกกันหลายชื่อ เช่น

การ เรียนควยตนเอง
 เรียนตามศักยภาพของตนเอง
 การ เรียนแบบหน่วย
 หลักสูตรการ คนควยตนเอง
 การคนพบควยตนเอง

การศึกษาแบบคคเนื่องแบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ

5.1 จักหลักสูตรใหญ่เรียนคคเนื่องในเนื้อหาวิชา คือเรียนจากเรื่องหนึ่งต่อไป
 อีกเรื่องหนึ่ง จนจบโดยเรียงลำดับจากงายไปหายาก

5.2 จักหลักสูตรใหญ่เรียนมีความสนใจเพิ่มมากขึ้น เช่น จักใหม่การจูงใจ ใหม่
 เนื้อหาสนใจ สิ่งเหล่านี้ จะเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล อยางไรก็ตามปัญหา
 ของการศึกษาแบบคคเนื่องอาจมีดังนี้

- ก. เราจะนำเอาทฤษฎีไปเป็นภาคปฏิบัติไคอยางไร
 - ข. ทำอยางไรจึงจะทำให้ครูไคควบคุมนักเรียนไคมากขึ้น
 - ค. จะจักบริหารงานสร างหน่วยการสทนสำหรับการสทนไคอยางไร
- ควย เหตุนี้ วิธีแก้ปัญหาคจะ เกิดขึ้นจากการศึกษาแบบคคเนื่องอาจทำได้โดย
- ก. จำเป็นคคองใหญ่เรียนมีหน่วยการสทน และชุดเรียนเบคเสรีจรายบุคคล
 - ข. ครูไมจำเป็นคคองควบคุมผู้เรียน ครู เป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำทั้งนี้เพราะชุด
 เรียนเบคเสรีจสร างขึ้นมา เพื่อช่วยครูในการสทน ซึ่งจะประกอบควยสิ่งตาง ๆ มีลักษณะ
 เป็นโปรแกรมสร างขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล โดยพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่าง
 บุคคล เป็นสำคัญ

การ เตรียมการชุดการสอน มีสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึง 7 ประการ คือ

- ก. วัตถุประสงค์ทั่วไปของการศึกษา เป็นวัตถุประสงค์ของแต่ละวิชาที่กำหนดไว้
- ข. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่เฉพาะแต่ละหน่วยบทเรียน
- ค. มีเนื้อหา รุแจงเห็นจริงในแต่ละเรื่อง โดยแยกเป็นแนวความคิดของ
 เนื้อหาใหญ่ และเนื้อหาขงหน่วยย่อย และรวมทั้งทักษะที่จะใช้ในการ เรียนควย

ง. กิจกรรมประกอบการสอน

จ. ครูสอนแหล่งที่จะก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีคุณครู ตำรา ของจริง ของตัวจริง รวมทั้งกิจกรรมของแต่ละคน เช่น ตลาด บุคฉากร ซึ่งขึ้นอยู่กับ ขบวนการสอนว่าจะสอนเรื่องอะไร

ฉ. มีเครื่องมื่ออะไรสำหรับวัด ว่าผู้เรียนเรียนได้ผลตามวัตถุประสงค์ เช่น ใ้ใช้การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบ

ช. สิ่งที่ต้องเตรียมไว้สำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ คือการจัดเนื้อหาสำหรับผู้ที่มีความก้าวหน้าทางการเรียนมาก ซึ่งจะต้องเป็นเรื่องการ เรียนที่ต่อเนื่อง และทำให้ มีความสนุกมากขึ้น

การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน

ศูนย์การเรียน (Learning Center) เกิดขึ้นเพื่อให้เกิดสอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงในด้าน การเพิ่มของจำนวนประชากร การขยายตัวทางวิชาการ และการ คิดค้นทฤษฎีใหม่ ๆ จุดหมายใหญ่ของศูนย์การเรียนก็คือ เพื่อให้เด็กเรียนได้รับประสบการณ์ การเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ศูนย์กลางการเรียนเคยที่นักเรียน มีใจครู

หัวใจสำคัญของขบวนการ เรียนจากศูนย์การเรียนคือ การประกบกิจกรรมของ นักเรียน และกิจกรรมจะบรรดเป้าหมายที่วางไว้โลกต้องมีตัวกลางในการนำไปสู่เป้าหมายนั้น ตัวกลางดังกล่าวก็คือ สื่อการสอน

ผู้ที่มีความคิดเห็นว่าการได้เรียนและประกบกิจกรรมด้วยตนเองคือ เฟรโดเบด (Fredrich Frobel ค.ศ. 1782 - 1852) เขาเชื่อว่ากิจกรรมด้วยตนเองจะนำความเจริญมาสู่มนุษย์ ถ้าหากการปฏิบัติส่วนต่าง ๆ ก็ไม่เจริญ จึงได้ตั้ง โรงเรียนสำหรับเด็กขึ้นใน ค.ศ. 1816 ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของโรงเรียนอนุบาลศึกษา ในปัจจุบัน

เฟรโดเบด ให้ความสำคัญ เห็นในการเรียนการสอน 4 ประการคือ

1. เด็กควรได้ประกบกิจกรรมต่าง ๆ โดยเสรี

2. ควรส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. ควรให้เด็กมีบทบาทและมีส่วนร่วมในสังคม
4. ควรให้เด็กมีประสบการณ์ทางด้านการใช้วิถีเคลื่อนไหว เช่นการใช้มือ

ในปี ค.ศ. 1896 จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ได้สร้างโรงเรียนปฏิบัติการขึ้น ที่เมืองชิคาโก มลรัฐอิลลินอยส์ เพื่อให้เป็นตัวแทนของชีวิตจริง โดยยึดถือประสบการณ์ ที่ได้จากการสัมผัส เป็นสำคัญ

ฟิลลิป คัมเบิลยู แจคสัน (Phillip W. Jackson) แห่งมหาวิทยาลัยชิคาโก ชี้ให้เห็นว่า เทคโนโลยีทางการศึกษาสามารถจะปรับปรุงระบบการศึกษาได้ โดยทำให้เกิดการศึกษารายบุคคลได้มากขึ้น ทำให้เกิดสื่อการสอนต่าง ๆ อันกว้างขวางและสามารถลดจำนวนครูสอนลงได้⁴

บทบาทของครูในปัจจุบันเริ่มเปลี่ยนแปลงจากผู้สอนหรือ ผู้ให้คำบอกเล่ามา เป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ศูนย์การเรียนเป็นแนวโน้มใหม่สำหรับการศึกษาในปัจจุบันที่กำลังได้รับความสนใจ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพห้องเรียนสี่เหลี่ยมที่นักเรียนนั่งเรียนกัน หันหน้าเข้าหากระดานดำ มาเป็นสภาพที่ที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อการสอนต่าง ๆ ที่จัดไว้โดยมีระบบและมีวัตถุประสงค์ช่วย

ประเภทของศูนย์การเรียน

การจัดศูนย์การเรียนมี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ศูนย์การเรียนที่ไม่แยก เป็นเอกเทศจากห้องเรียนแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

4

James W. Brow, Richard B. Lewis and Fred F. Harcleroad, A.V

Instruction - Media and Methods , (New York : Mc Graw Hill Book Company, 1969) , P.16

1.1. ศูนย์การเรียนในหอเรียน คือในหอเรียนมีมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่จัด
 สอนและกิจกรรมไว้ สำหรับให้เด็กได้ศึกษาจนความพอใจ เมื่อนักเรียนมีเวลา
 ว่างก็ศึกษาได้ตามความสนใจ ยังไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสอนอย่างจริงจัง

1.2. หอเรียนแบบศูนย์การเรียน เป็นการประยุกต์หอเรียนแบบธรรมดา
 ที่สอนโดยครู ให้กลายเป็นศูนย์กิจกรรมที่กระทำโดยนักเรียน นับว่าเป็นการเรียนการสอน
 โดยตรง

2. ศูนย์การเรียนที่แยก เป็นเอกเทศ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

2.1. ศูนย์การเรียนที่ใช้เป็นห้องปฏิบัติการ หรือศูนย์การเรียนสำหรับครู

2.2. ศูนย์การเรียนของนักเรียน หรือ ศูนย์วิชาการ

การจัดหอเรียนแบบศูนย์การเรียน

การจัดหอเรียนแบบศูนย์การเรียน เป็นแนวความคิดใหม่ที่จะนำมาสู่การปฏิรูป
 ประกอบหอเรียนจากหอเรียนธรรมดาได้ เป็นหอเรียนที่เต็มไปด้วยกิจกรรมของนักเรียน
 ผู้นำแนวความคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในเมืองไทยเป็นคนแรกคือคุณช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์
 พรหมวงศ์ แห่งแผนกวิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านผู้นี้
 ได้เคยมีส่วนร่วมในการทดลองโครงการศูนย์การเรียนสำหรับครู ของมหาวิทยาลัย
 เขาเทียน แคลิฟอร์เนีย เมื่อปี ค.ศ. 1968 - 1972 ควาย

ความหมายของหอเรียนแบบศูนย์การเรียน

การจัดหอเรียนแบบศูนย์การเรียน คือ การแบ่งหอเรียนออกเป็น 4 - 6
 กลุ่ม เรียกแต่ละกลุ่มว่า ศูนย์กิจกรรมแต่ละศูนย์จะมีกิจกรรมวัสดุอุปกรณ์ และเนื้อหา
 แตกต่างกัน นักเรียนจะหาประสบการณ์เรียนรู้ด้วยการประกอบกิจกรรมใดครบทุกกลุ่ม

รวมทั้งรายงานผลกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ครูกำหนดให้⁵
 ศูนย์กิจกรรมมีลักษณะพิเศษประการหนึ่งก็คือ จะคองนำสื่อการสอนเข้ามาใช้เป็นตัวกลางในการนำนักเรียนไปสู่วัตถุประสงค์ และไม่จำเป็นต้องเป็นสื่อการสอนราคาแพงเสมอไป อาจเป็นวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นก็ได้

การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนต้องอาศัยการสอนโดยใช้สื่อผสม (Multi - Media Instruction) และทฤษฎี กระบวนการกลุ่ม (Group - Process) เป็นพื้นฐาน

สื่อผสม

คณะกรรมการบัญญัติคำนิยาม ให้ความหมายของสื่อผสมไว้ว่า คือวิธีการที่อาศัยหลักการสแกนหลาย ๆ อย่างมาสัมพันธ์กัน และมีคุณค่าที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน สื่อการสอนอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อเร้าความสนใจในขณะที่อีกอย่างหนึ่งใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา และอีกชนิดหนึ่งอาจใช้เพื่อก่อให้เกิดความสนใจที่ลึกซึ้ง และป้องกันการเข้าใจความหมายผิด ๆ⁶

เป็นที่ทราบกันแล้วว่าสื่อการสอนเป็นสิ่งที่จะสร้างประสบการณ์การใช้สื่อผสม จะช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์จากประสาทสัมผัส ที่ผสมผสานกันมากขึ้น

กระบวนการกลุ่ม

คำวากลุ่ม (Group) มีความหมายมากกว่าการที่มีคนมาชุมนุมกันเพื่อวัตถุประสงค์

⁵ชัยยงค์ พรหมวงศ์, "ศูนย์การเรียน - แนวใหม่สำหรับการปฏิรูประบบห้องเรียน", ครูศาสตร์ (ปีที่ 3, ฉบับที่ 6 - 7 ตุลาคม 2516 - มกราคม 2517), หน้า 55

6

Carlton W.H. Erickson, Fundamentals of Teaching with Audiovisual Technology , (London :The Macmillan Company Collier - Macmillan Limited ,1970 } , P.11

ประสงค์ทั่ว ๆ ไป แทนหมายถึงการรวมกลุ่ม ของคนตั้งแต่สองคน หรือมากกว่าขึ้นไป แต่
 ละคนจะ เป็นอิสระแก่กัน แลจะรวมงานกัน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จอย่างใดอย่างหนึ่ง
 โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันด้วย

นักเรียนในชั้นธรรมดา จะดีควา เป็น "กลุ่ม" ได้ทุกเมื่อแต่ละคนมีปฏิกริยา
 ต่อกัน และประสานงานกัน ถ้านิ่งเรียนเฉย ๆ ตามปกติ ก็ไม่ถือว่าเป็นกลุ่ม หรือถา
 กณมาชุมนุมกันเพื่อฟังดนตรี ชมภาพยนตร์ ชมการแข่งขันกีฬา ฟังปาฐกถา ฯลฯ ก็ไม่
 จัดว่าคนเหล่านั้นเป็นคนที่อยู่ในกระบวนการกลุ่มเช่นเดียวกัน ⁷

เนื่องจากเด็กมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านความสนใจ และระดับวุฒิภาวะ
 จึงทำให้มีความสนใจ ความถองการ และความสามารถแตกต่างกันออกไป เมื่อเป็น
 เช่นนี้ จึงต้องมีการจัดระบบห้อง เรียนเสียใหม่ โดยนำนักเรียนมารวมกลุ่มกันเป็นกลุ่ม
 ย่อย ๆ เพื่อประกอบกิจกรรมในลักษณะของกระบวนการกลุ่ม

ตัวอย่างการจัดกลุ่มในห้อง เรียนแบบศูนย์การ เรียน

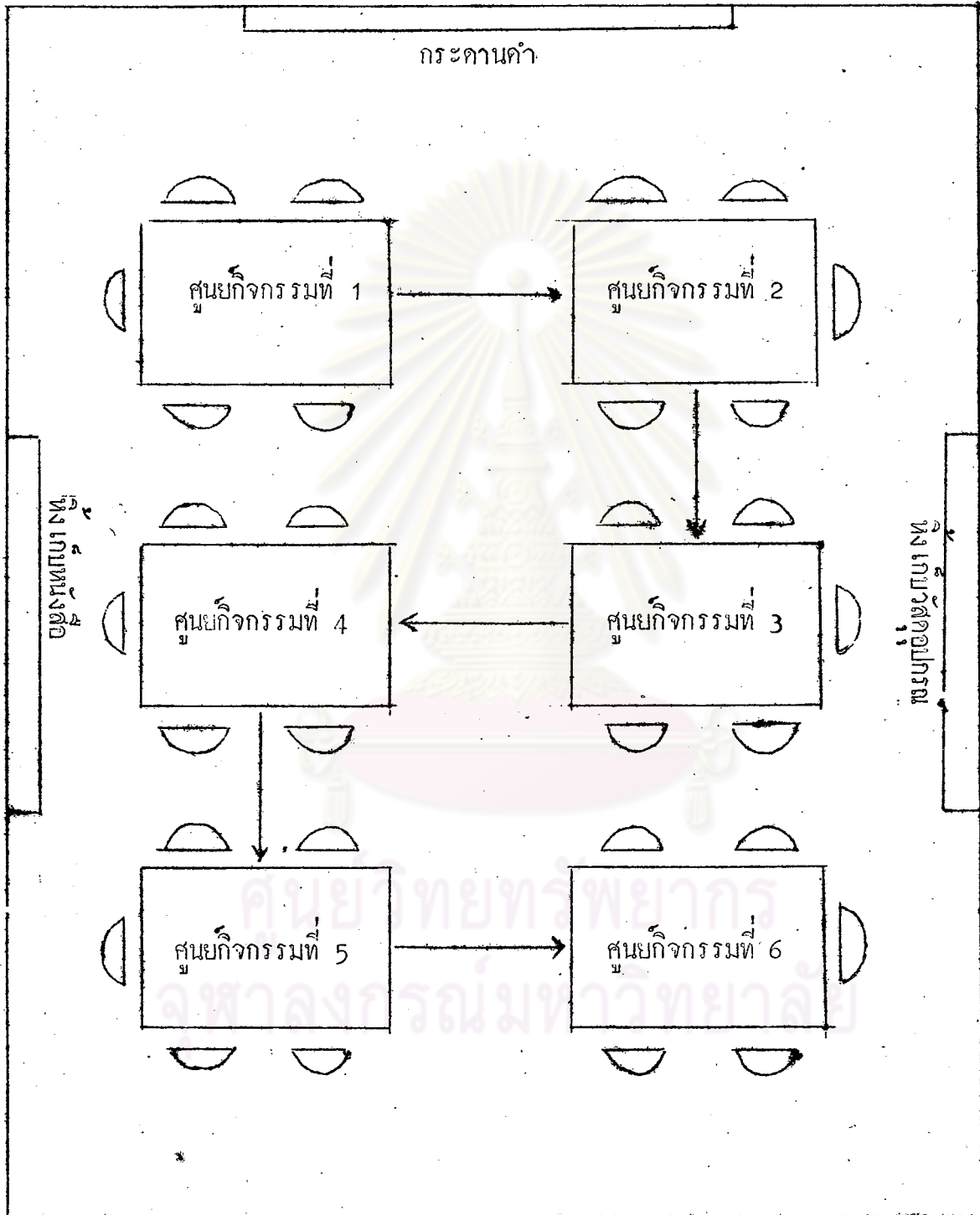
ในห้องเรียนธรรมดาสมมติว่ามีนักเรียน 30 คน ถ้าจะจัดกลุ่มนักเรียนให้เป็น
 ศูนย์กิจกรรมจำนวน 6 กลุ่ม ก็จะได้ศูนย์ละ 5 คน เราสามารถดัดแปลงห้องเรียนธรรมดา
 ใต้เป็นศูนย์การ เรียนได้ โดยใช้เวลาไม่นานนัก เพียงแต่นำโต๊ะเรียนมารวมกันเป็นโต๊ะ
 ใหญ่ แล้วจัดสภาพการณ์ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ ตามที่ครู เตรียมไว้ ⁸

เมื่อจัดเป็นกลุ่มแล้วห้องเรียนจะมีสภาพดังแผนภูมิต่อไปนี้

7

Horold H. Kelley and J.W. Thibaut "Experimental Studies of
 Group Problem Solving. Processes," Handbook of Social Psychology
 (New York : Addison Wesley Publishing Co,1954) , P.735

⁸J.M. Stephens and E.D. Evans, Op. cit. P. 554

แผนภูมิแสดงการจัดกลุ่มนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน

ชุดการสอนหรือชุดการเรียน เบ็ค เสรีรายบุคคล⁹

ชุดการสอนเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในแนวความคิดใหม่ในระบบการศึกษาแบบใหม่ ที่เรียกว่าการศึกษาต่อเนื่อง ชุดการสอนนี้เราอาจจะนำมาใช้ปรับปรุงการสอนที่มีอยู่ในบ้านเราในปัจจุบันนี้ได้ โดยนำแนวความคิดใหม่มาประยุกต์กับความคิดเดิม และสร้างชุดการสอนขึ้นใช้สำหรับครูแทนที่จะเป็นผู้นับเรียนไป แนวความคิดอันนี้ได้ถูกนำมาทดลองใช้แล้วหลายแห่งในประเทศไทย เช่นที่คณะแพทยศาสตร์ คณะพาณิชย์ศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และวิทยาลัยการพยาบาล กรมการแพทย์ โดยแผนกวิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ ฉะนั้นเพื่อที่ผลความคิดนี้จะได้เป็นแนวทางสำหรับสถาบันกันใดก็จงจัดทำขึ้นเองบ้าง

ชุดการสอนดังกล่าวนี้มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน หลายชื่อในภาษาอังกฤษ เช่น "Package" หรือ "Learning Package" บางคนเรียกแพค (Pack) เฉยๆ บางคนเรียกแพคเกจ (Package) บางทีก็เรียกชุดเรียน เบ็ค เสรีฯ ทั้งนี้แล้วแต่จะเรียกกันไปแต่ในความหมายที่แท้จริงหมายถึงชุดของอุปกรณ์และวัสดุต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นมาเพื่อใช้สอน ประกอบด้วยอุปกรณ์จำนวน 1 ชิ้น หรือมากกว่า 1 ชิ้นขึ้นไป เมื่อรวมกันแล้วจะได้เป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเพียงเรื่องเดียว และอุปกรณ์ในแต่ละชุดจะสำเร็จรูปโดยตัวของมันเอง ถ้าสอนในวิชาเกี่ยวกับชุดต่อไปก็จะต่อเนื่องกับชุดแรก เรียงตามลำดับถัดไปตามความเหมาะสม

วัตถุประสงค์ในการจัดทำชุดการสอน

ชุดการสอนสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อใช้สอนเนื้อหา บทเรียน ตามหลักสูตร และวัตถุประสงค์ทางการศึกษา

⁹ สันต์ ปัทมาคม, เอกสารประกอบคำบรรยาย วิชา Principle of - Media - Based Individualized Instruction แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา 2516

กิจกรรม ตลอดจนขอแนะนำไว้ไพพร้อม ผู้สอนไม่จำเป็นต้องทำใหม่หรือทำเพิ่มจะทำได้ทันที

3. ใดความรู้ในแนวเดียวกัน การสอนเดิม เมื่อมีผู้สอนหลายคนในวิชาเดียวกัน ก็อาจเกิดความแตกต่างกันในทางประสิทธิภาพของการสอน การมีชุดการสอน จะตัดปัญหาในเรื่องนี้ได้ทั้งหมด แผนุเรียนจะมีจำนวนมากเท่าใดก็จะช่วยแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี

4. มีวัตถุประสงค์ออกใจชัดเจน แน่นนอน

5. มีกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนขอแนะนำในการทำกิจกรรมพร้อมทั้งอุปกรณ์ครบถ้วน

6. มีชุดทดสอบประเมินผลเพื่อจัดผลการเรียนไว้ครบถ้วน

7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถตามความต้องการของตน คัดรายการเรียนแต่ละคนจะมีมากน้อยแตกต่างกันไป ตามความสามารถของแต่ละบุคคล ชุดการสอน จะช่วยให้ทุกคนได้ประสบผลสำเร็จในการเรียนได้ทั้งสิ้นตามคัตราการเรียนนั้น

8. ชุดการสอนสร้างเสริมการเรียนแบบถ่วงเนื่อง ชุดการสอนจะแยกออกเป็นรายวิชาแต่ละวิชาจะมีหน่วยการสอนเรียงลำดับ เมื่อจบแต่ละหน่วยแล้ว มีโอกาสติดตามหน่วยต่อไปได้ตามความต้องการของคนอย่างมีสิ่งใดมาหยุดยั้งได้ จะเรียนมากเท่าใดก็ได้ตามความต้องการและความสามารถของผู้เรียนนั้น ๆ

ชุดการสอนอาจแยกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ชุดการสอนสำหรับครู

ชุดการสอนประเภทนี้ เป็นชุดการสอนที่เกิดขึ้นกลประเภที่สอง เป็นชุดการสอนที่ผลิตขึ้นสำหรับครูที่ใช้กับห้องเรียนทั้งห้อง กิจกรรมหรือสื่อการสอนสำหรับชุดการสอนประเภทนี้จะถูกจัดขึ้นเพื่อใช้กับห้องเรียนทั้งห้อง จึงจำเป็นต้องมีขนาดใหญ่ ๆ พลที่จะเห็นได้ชัดเจนทั้งห้องเรียน ชุดการสอนประเภทนี้จะจัดเป็นหน่วยเรียงลำดับใน 1 ชุด จะมีเพียง 1 หน่วยเท่านั้น เพื่อความเหมาะสม ชุดการสอนประเภทนี้จะบรรจุในกล่องที่มีขนาดพอกับจำนวนอุปกรณ์

2. ชุคการสอนสำหรับการสอนตาม เอกัศภาพ

ชุคการสอณประเภทนี้ จดัขึ้นสำหรับผูเรียนโดยเฉพาะ ผูเรียนจะดำเนินการเรียนตามคำแนะนำที่จะปรากฏกักายในชุคการสอณนั้น โดยศึกษาไปตามลำดับชั้นด้วยตนเอง การเรียนเมื่อกจะนำไปศึกษาในคหุา หรือที่ใดที่หนึ่งก็ไคตามความต้องการและความชกบขงตน เมื่อกศึกษาจบแลวกก็จะมาทำแบบทดสอบ เมื่อกานแบบทดสอบชกแรกแลวกก็จะทำชกตอ ๆ ไปไคตามลำดับ เมื่อกมีบัฏหาระหวางศึกษาชุคการสอณแบบนี้ ผูเรียนจะปรักษาไคกับครุสอณที่ประจำพรอมที่จะไคความช่วยเหลือไคทันที

สวณประกอบของชุคการสอณ

1. กออง
2. สอการสอณ และบัทรบอกรณิคสอการสอณเรียงลำดับการใช้
3. บัณฑกการสอณ ซึ่งประกอบด้วย
 - 3.1 รายละเกียกเกียกกับวิชาและหนวคการสอณ
 - 3.2 รายละเกียกเกียกกับผูเรียน
 - 3.3 เวลา จำนวนช่วโมง
 - 3.4 วัตถุประสงคทั่วไป
 - 3.5 วัตถุประสงคเฉพาะ
 - 3.6 เนือหาวิชาและประสมการณ
 - 3.7 สอการสอณ หรืออุปกรณ
 - 3.8 กิจกรรณและการใช้สอการสอณ ประกอบวิธีการศึกษา
 - 3.9 การประเมินผล วัฒนธ การทอสอบ
4. อุปกรณประกอบบางกััน

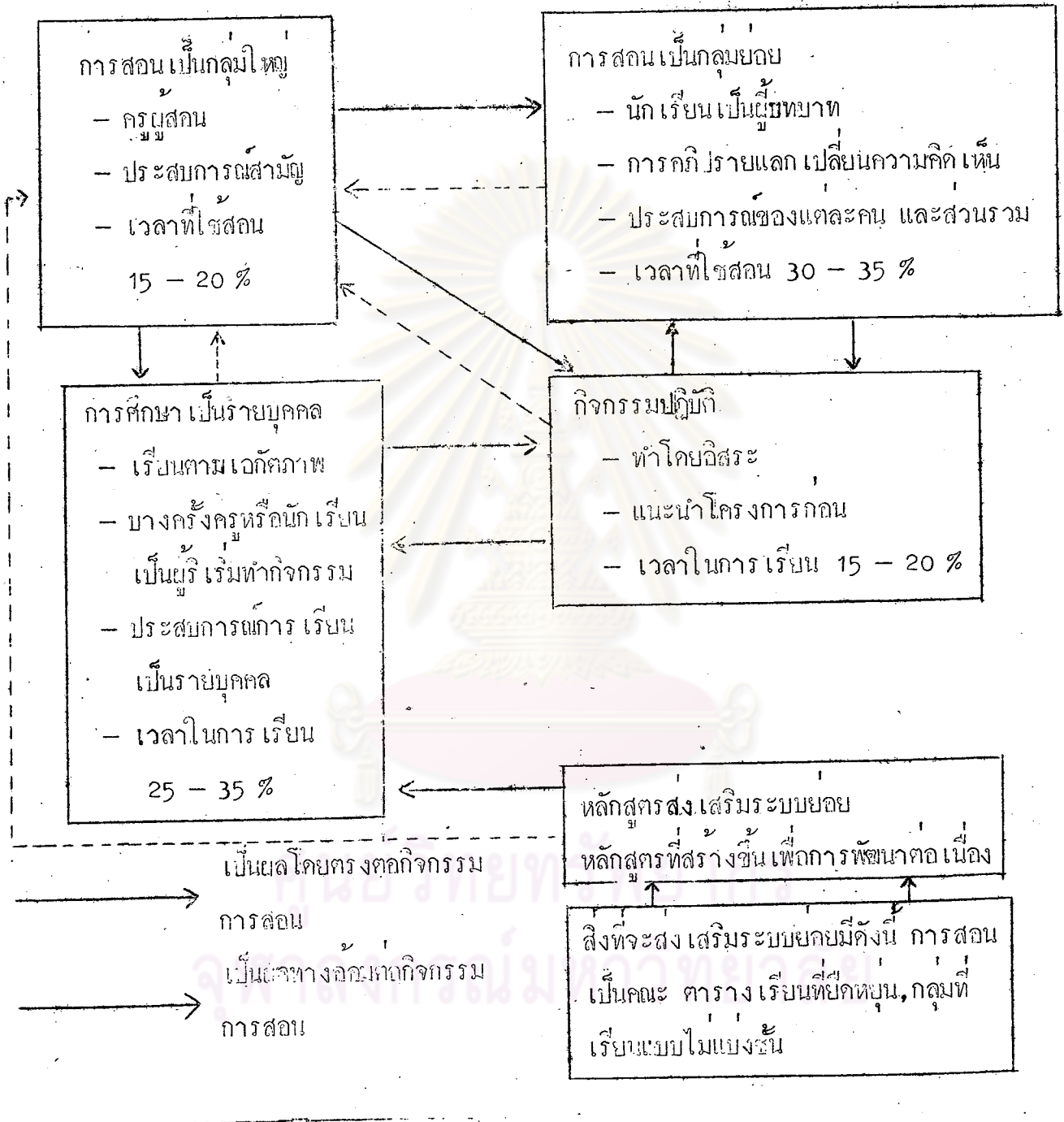
ลำดับขั้นตอนในการจัดทำชุดการสอน

ในการจัดทำจะใช้วิธีการแบบมีระเบียนแบบแผน ตามลำดับขั้นดังนี้

1. แบ่งกลุ่มเลือกประธาน มีคณะกรรมการจัดทำตามสาขาวิชาของตน
2. เลือกเนื้อหาวิชา ชั้น จำนวนชั่วโมง ที่จะมาทำหน่วย
3. กำหนดวัตถุประสงค์ประสงค์
4. การจัดลำดับ เนื้อหาตามวัตถุประสงค์
5. วางแผนการจัดดำเนินการสอนและการอภิปราย
 - 5.1 วิธีสอนแบบใด
 - 5.2 อุปกรณ์หรือสื่อการสอนที่จะใช้
 - 5.3 กิจกรรมที่ใช้ประกอบ
6. เลือกหาวิธีการที่เหมาะสมตามหลัก เกณฑ์
7. ลงมือผลิตอุปกรณ์สื่อการสอน
8. ทดลองสอนกับครู ระเบียบ
9. วัสดุ แกะไข (ถ้ามี)
10. สรุปผล
11. ผลิตภัณฑ์ที่สมบูรณ์
12. การรายงานผล

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

องค์ประกอบของการจัดโปรแกรมการสอนเป็นรายบุคคล¹⁰

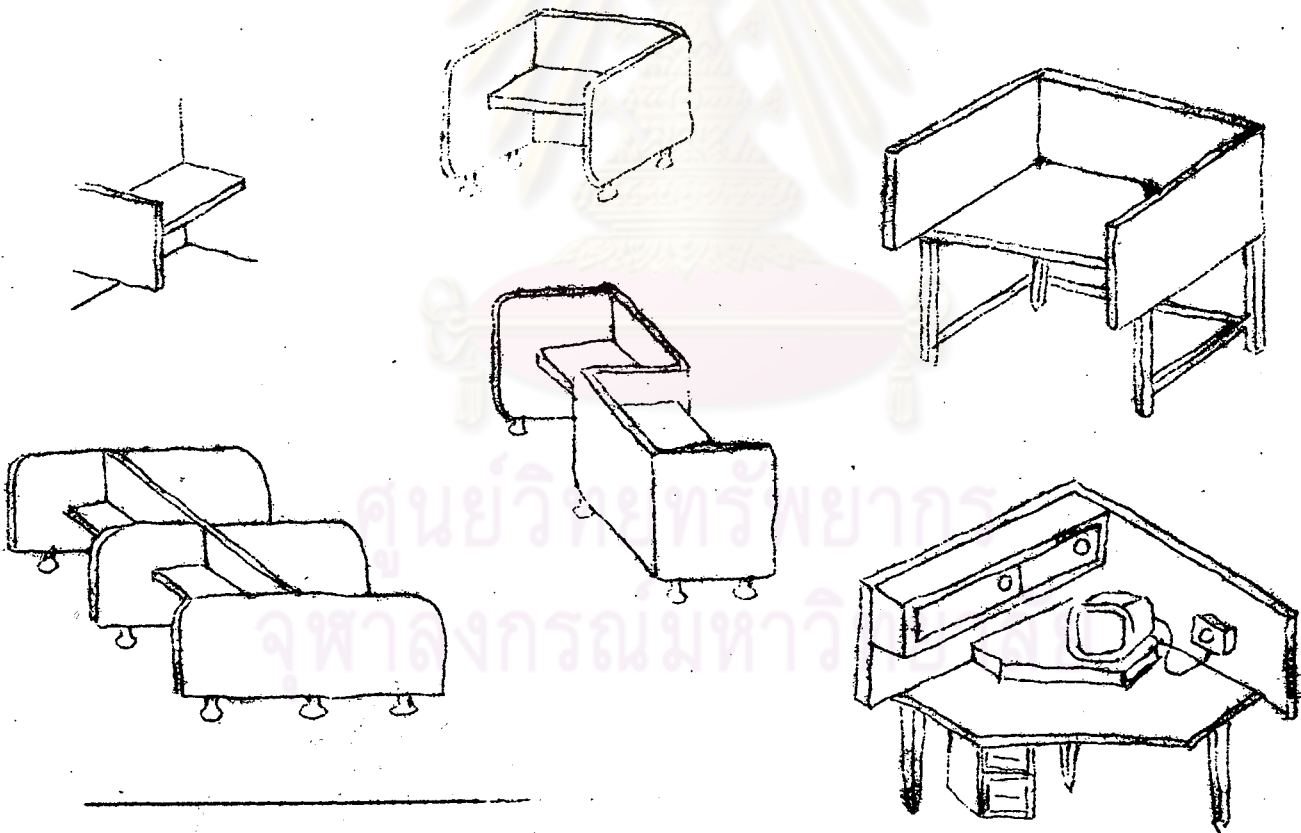
สิ่งอำนวยความสะดวกในการ เรียนเป็นรายบุคคล

สภาพสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการศึกษา เป็นรายบุคคลผลการ เรียนจะดี ถ้าสิ่งแวดล้อมดี สถานที่เรียนควร เป็นสถานที่ที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้โดยไม่ต้องรีบร้อน ใด ๆ มีบรรยากาศดี และมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ม้านั่ง แสงสว่าง อุปกรณ์ เครื่องใช้ คุหา ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าวนี้ ถ้าได้ออกแบบให้เหมาะสมแล้ว จะ สามารถช่วยให้การเรียนด้วยตนเองดำเนินไปได้อย่างสะดวกและไคผลดี

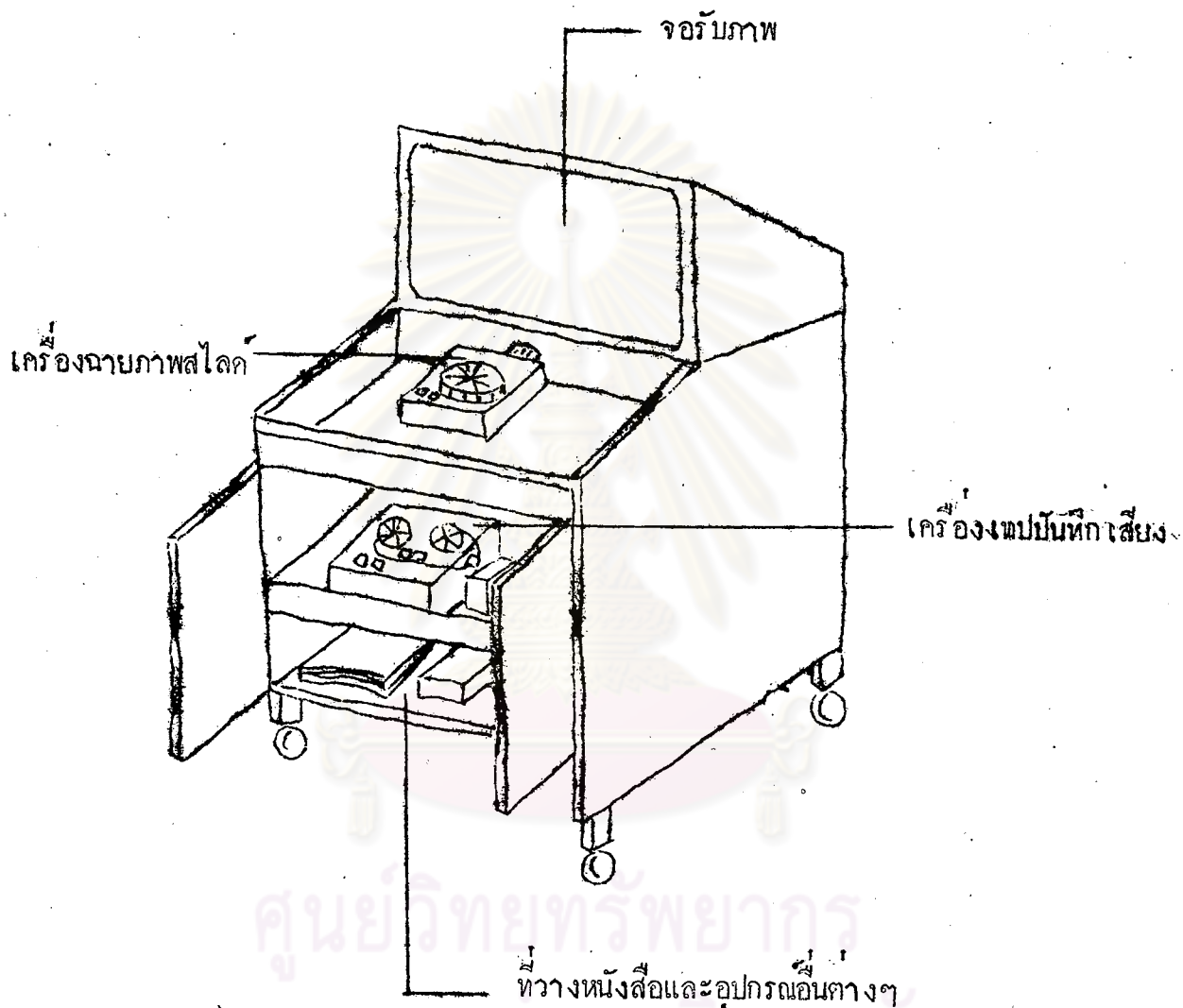
ต่อไปนี้ เป็นตัวอย่าง คุหาแบบต่าง ๆ ซึ่งออกแบบไว้ได้เล็กใจตามความเหมาะสมกับ สภาพของห้องเรียน ซึ่ง จอห์น เอช. เบนอน¹¹ ได้เขียนไว้

ตัวอย่างชุดคุหาแบบต่าง ๆ

ภาพชุดที่ 1

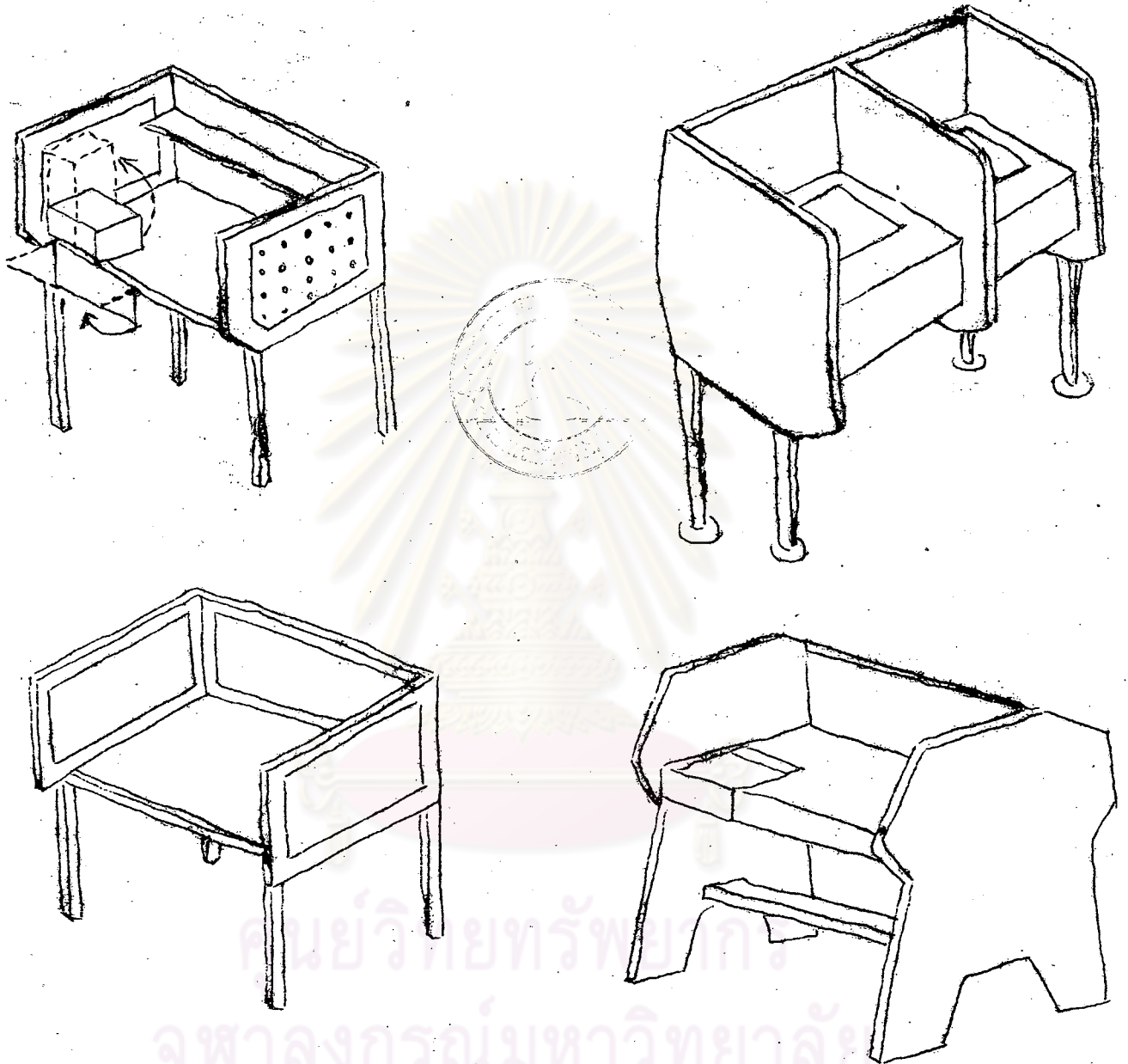

ภาพชุดที่ 2 คู่มือสำหรับการ เรียนเป็นรายบุคคล¹²

¹²สมคิด เมตไตรพันธ์ ,ร.ท. การสอนวิชาถ่ายรูปเป็นรายบุคคลโดยใช้ สไลด์ เทปเสียง, วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2517 ,หน้า 61

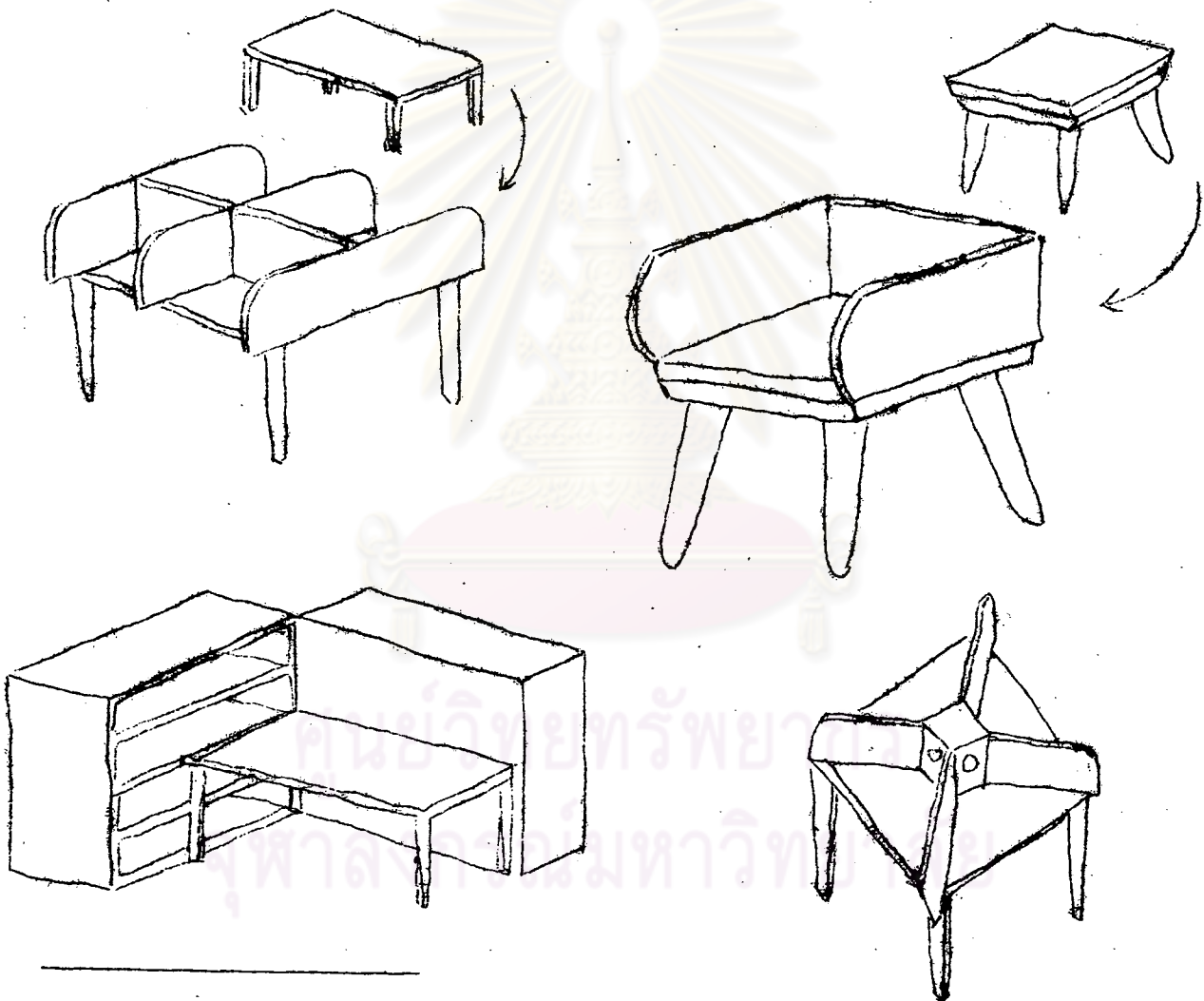
ภาพที่ 3 - คูหาสำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคล 13

13 รัชภา พงษ์โสภณ , สุชัย เหมือนโพธิ์, " Individualized Study Carrel ",
 รายงานวิชา Practicum in AV. Education แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิต -
 วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย., 2516 หน้า 7 - 28

ในกรณีที่ไม่มีคานาส่วรูป เราอาจนำโต๊ะเรียนหรือชั้นสำหรับวางหนังสือมา
 ดัดแปลงเป็นคานา (Carrel) แบบง่าย ๆ โดยใช้ประกอบให้เป็นรูปคานาแบบต่าง ๆ
 ได้ตามลักษณะของโต๊ะเรียน ดังภาพชุดที่ 4

ภาพชุดที่ 4 คานาสำหรับการเรียนเป็นรายบุคคลแบบง่าย ๆ 14

ขอแตกต่างระหว่างการ เรียนจากห้อง เรียนธรรมดา กับห้อง เรียนแบบ เป็นรายบุคคล

การ เรียนจากห้อง เรียนธรรมดา	การ เรียนจากห้อง เรียนแบบ เป็นรายบุคคล
<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนนั่งประจำที่เรียงกันและหันหน้า เขาหาครูตลอดเวลา 2. ความรู้อย่าง ไร ได้จากการสอนของครู เป็นส่วนใหญ่ ครู เป็นศูนย์กลางการเรียน การสอน 3. ผู้เรียนมีโอกาสฝึกแสดงความคิด เห็น ทำงานร่วมกัน ฝึกความเป็นผู้นำ การกั ดสินใจ และความคิดสร้างสรรค์ 4. ผู้เรียนเรียนเหมือนกันหมดในขณะ ที่เรียน 5. ช่วง เวลา เรียนตายตัวและใช้ เวลา เท่ากัน 6. ผู้เรียนไม่มีโอกาสนำ การ เรียนการสอน ที่ผ่านไปแล้วมาทบทวนได้อีก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ในห้อง เรียนจะประกอบด้วยชุด ครูหา หรือ ห้องเรียน เป็นแบบห้องปฏิบัติการ 2. ความรู้อย่าง ไร ได้จากการศึกษาของนัก นักเรียนเป็นส่วนใหญ่ ครู เป็นผู้แนะนำหรือ ใ้คำปรึกษา 3. ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนคุณ ด้ยต่าง ไร หลาย ไร มาก 4. ผู้เรียนประกบกิจกรรมต่าง ไร กันตาม แด เน้นหาวิชา หรืออาจ เหมือนกันก็ได้ 5. ช่วง เวลา เรียนไม่ตายตัว ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และ เน้นหา และ ความสามารถ ของ แต่ละคน 6. ผู้เรียนสามารถนำ โปรแกรม การสอน หรือ อุปกรณ์ที่จัดไว้ เป็นชุด มาศึกษาหรือ ทบทวน ได้อีก ตามความ ต้องการ

คุณประโยชน์ของการ เรียนแบบ เรียนเป็นรายบุคคล

1. สร้างบรรยากาศการเรียนตามความสนใจของผู้เรียน
2. ส่งเสริมให้ ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
3. ฝึกการทำงานเป็นหมู่ เคารพในสิทธิและฟังความคิด เห็นของผู้กัน

4. ส่งเสริมเสรีภาพของผู้เรียนในการแสดงความคิดเห็น
5. เปิดโอกาสให้ครูใกล้ชิดกับผู้เรียนทุก ๆ คน ครุมีโอกาสสังเกตพัฒนาการของผู้เรียนมากขึ้น
6. ช่วยให้การถ่ายทอดความรู้ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีกิจกรรมกับผู้เรียนให้จดจำและท่องจำเพียงอย่างเดียว. ยังเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ที่สังคมต้องการอีกด้วย
7. ให้ครูตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาในการ ค้นหาความรู้ในวิชาที่สอนเพิ่มเติม สืบรวจแหล่งวัสดุอุปกรณ์และคิดค้นประดิษฐ์อุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย